

УДК

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ДОЛИНСЬКОГО РАЙОНУ ІВАНО - ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Володимир Монастирський

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Університетська 1, м. Львів 79000, Україна, (032) 239-46-03*

Розглянуто питання використання туристично-ресурсного потенціалу Долинського району Івано-Франківської області, характеризується рекреаційний потенціал району та економічна ефективність туристичної індустрії.

Ключові слова: туризм, туристична індустрія, туристично-ресурсний потенціал

З кожним роком у світі зростає кількість людей, які користуються послугами туризму та рекреації. Це спонукає туристичну індустрію до пошуку нових видів туристичного продукту і просуванню їх на ринку. Це вигідно не лише туристичним підприємствам і споживачам туристичного продукту, а й державі, оскільки дає змогу ефективно трансформувати економічну систему з урахуванням нових вимог часу та можливостей, суттєво поповнювати державний бюджет. Розвиток економіки в нашій країні вимагає розробки принципово нових підходів до створення ефективних механізмів використання і розвитку саме в галузі туризму.

У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі з означеного проблемного кола питання розвитку туризму, шляхи та механізми створення нових привабливих туристичних маршрутів і туристичних комплексів широко висвітлюються, зокрема в працях М.П. Мальської, В.В. Худо, В.І. Цибуха, Л.І. Нечалюка, М.Й. Рутинського, Н.О. Телеша, аналізуються аспекти розвитку гірського туризму, його розвиток в Україні та за кордоном [2;3].

У формуванні і функціонуванні туристично-ресурсної системи важливу роль відіграють природні фактори. Поряд з використанням природних ресурсів людиною безпосередньо для потреб, велике значення мають природні туристичні ресурси, які впливають на естетичне сприйняття людини, або необхідні для зміцнення її здоров'я, працездатності.

Долинський район Івано-Франківської області, туристично розвинений ще недостатньо, хоча зосереджений досить великий туристично-ресурсний потенціал і його фізико-географічні характеристики аналогічні Яремчанському району.

Долинський район розташований у північно-західній частині Івано-Франківської області, в Карпатському передгір'ї і гірській частині Карпат. Площа району – 156 тис. га. Північно-східна частина району належить до передгірської частини і характеризується слабохвилястим і рівнинним рельєфом. Абсолютні позначки коливаються від 250 до 400 м над рівнем моря. Схили передгір'я переважно пологі, поверхневий стік слабо виражений, окрім схилів крутизною більше 5° і вузьких вододілів.

Південно-західна частина району належить до району зовнішніх Карпат, названих Горганями, і характеризується переважно вузькохвилястим і гірським рельєфом сильно

піднятих територій. Висота хребтів коливається від 500 до 1000 м над рівнем моря. Тут розвинена густа мережа вододілів, які розчленовують територію, з переважанням схилів над плато.

За характеристикою рельєфу територія району чітко ділиться на дві морфологічні області: Передкарпатську рівнину і Зовнішні Карпати. Передкарпатська рівнина на досліджуваній території має горбистий характер на фоні загального пологого нахилу поверхні на північ. Вододільні простори Стрий–Свіцьке і Свіча–Лімницьке порівняно вузькі і витягнуті в субмеридіональному напрямку [1, с. 98]. Як свідчать ці фізико-географічні характеристики, територія району придатна для розвитку туристичної індустрії і приваблива для туристів.

Долинський район має хороші природні умови для розвитку туризму. Адже половина території району розміщена в гірській місцевості, достатньо заліснена, з мальовничими краєвидами, горами різної висоти і крутизною схилів, що дає змогу використовувати природні ресурси району цілорічно. Слід також зауважити, що туристично-рекреаційні ресурси Долинщини представлені ще й лікувальними мінеральними водами, лікувальними грязями, кліматичними і водними ресурсами.

У Долинському районі є багато привабливих історико-культурних туристичних ресурсів, до яких належать пам'ятки історії, архітектури, художні промисли, етнографічні пам'ятки та пам'ятки народної творчості. Всі вони мають повсюдне розташування, але у більшості випадків прив'язані до поселень як центрів суспільного життя.

У Долинському районі інфраструктура, орієнтована на туристичну індустрію частково вже розвинена. На території району функціонує кілька відомих санаторних закладів. Насичене киснем повітрям і лікувальна мінеральна вода становить основу відпочинку і оздоровлення. Обсяг запасів мінеральної води дає змогу займатись її промисловим виробництвом: неподалік від санаторію-профілакторію розміщене підприємство "Джерело Прикарпаття".

В оточенні гір і ріки Свіча знаходиться оздоровча база "Бескид". Тут не заважають відпочинку ані рух транспорту, ані шум міського життя.

На межі Закарпаття і Прикарпаття розташована база відпочинку "Високий перевал", на якій у зимовий період можна покататися на лижах. Гостей тут посиляють у 2-3-місних кімнатах, окремі кімнати відводяться для керівників груп. До послуг туристів побутові, душові та туалетні кімнати з автономним безперебійним забезпеченням гарячою та холодною водою.

Достатньо розвинений дитячий туризм та оздоровлення. Культурно-виховними програма у санаторіях "Долина", "Карпати", "Дружба" та "Бескид" передбачені цікаві екскурсії на легендарні Скелі Довбуша, в Гошівський монастир, урочище Шандра, на гірську річку Свіча. Відпочиваючи в Долинщині, туристи, що приїхали з інших регіонів чи країн, мають можливість відвідати міста Львів, Івано-Франківськ, Галич, Яремче, Трускавець, Моршин, Чернівці, перлину Карпат – озеро Синевир [4, с. 43].

На сьогодні заклади розміщення Долинського району, а це переважно санаторії, бази відпочинку і готелі, можуть прийняти близько однієї тисячі людей. Для району з таким потужним природно-ресурсним потенціалом це вкрай мало. Для прикладу стільки ж місць мають деякі санаторії в м. Яремче, Трускавці. Звичайно, самих закладів розміщення не достатньо для того, щоб запрацював механізм домінування туристичної галузі в економіці району.

Як свідчить статистика в окремих закладах рекреації Долинського району, протягом року винаймаються лише 30% загального номерного фонду (див. таб. 1).

Таблиця 1

Грошові надходження за 30 % -го і 100%-го заповнення туристичних закладів

Підприємство	Кількість місць	Середня вартість одного місця за добу	Всього за добу, грн 30% / 100%	Всього за рік, грн 30% / 100%
Дитячий лікувально-оздоровчий комплекс "Дружба"	320	128	12 288 /40 960	4 485 120/14 950 400
База відпочинку "Високий перевал"	150	360	16 200/54 000	5 913 000/19 710 000
Дитячо-оздоровчий комплекс "Карпати 2"	120	96	3 456/11 520	1 261 440/4 204 800
Санаторій "Перлина Карпат"	100	200	6 000/20 000	2 190 000/7 300 000
Готельно-відпочинковий комплекс "Ведмідь"	50	230	3 450/11 500	1 259 250/4 197 500
Відпочинковий комплекс "Карпати"	45	200	2 700/9 000	985 500/3 285 000
Готель "Князь Олег"	28	270	2 268/7 560	827 820/2 759 400
База відпочинку "Бескид"	25	360	2 700/9 000	985 500/3 285 000
Готель "Ялинка"	25	180	1 350/4 500	492 750/1 642 500
Готельно-відпочинковий комплекс "Софія"	24	290	2 088/6 960	762 120/2 540 400
Готель "Мішель"	18	110	594/1 980	216 810/722 700
Мотель "Володар"	14	90	378/ 1 260	137 970/459 900
Мотель	10	75	225/750	82 125/273 750
Готель "Нафтовик"	7	245	514.50/1 715	187 792. 50/625 975
Міні-готель "Велика Ведмедиця"	4	80	96/320	35 040/116 800
Всього	940	2.915	54 307.50/ 181 025.00	19 725 877.50/ 66 074 125.00

Загальні грошові надходження за 30 % -го заповнення туристичних закладів становить 54 307 грн за день та 19.8 млн грн за рік. Слід зауважити, що туристи додатково багато коштів витрачають на транспортні засоби, розваги, продукти харчування, промислові товари, сувеніри та інші послуги, що значно збільшує загальну масу надходжень від туристичної діяльності. Тим самим туризм підтримує практично всі галузі економіки, починаючи від мешканців Долинського району і закінчуючи такими галузями, як зв'язок, харчова промисловість, транспорт.

Однак попри все, цей мальовничий карпатський район відвідує ще дуже мало туристів, туризм у ньому повільно розвивається. Для Долинського району, економіка якого переважно базується на деревообробній промисловості, туристична індустрія може стати додатковим джерелом наповнення місцевого бюджету і збільшення добробуту населення.

По-іншому, мабуть, міркують місцеві урядовці. Об'єкти, зведені в другій половині ХХ ст., а це санаторій "Мізунь", санаторій-профілакторій "Джерело Прикарпаття", і успішно функціонували, давали значний прибуток, були економічно рентабельними, сьогодні закриті.

Характеристики цих об'єктів достатньо позитивні. Санаторій "Джерело Прикарпаття" розташований в с. Мізунь, в одному з наймальовничих куточків Прикарпаття. Його унікальні джерела мінеральних вод — ефективний засіб лікування шлунково-кишкових захворювань. В арсеналі лікування: вживання мінеральної води "Горянка", яка є аналогом трускавецької "Нафтусі", хвойні ванни і душі, озокеритолікування, кишкові та гінекологічні зрошення, масаж (звичайний, підводний душ-масаж), фітотерапія, інгаляції, великий комплекс сучасних клініко-біохімічних та інструментальних методів обстеження,

лікувальна фізкультура. В минулі роки санаторій круглорічно був заповнений і щоденно міг прийняти понад 100 осіб.

Тут же знаходиться санаторно-курортний комплекс “Мізунь” – оздоровчо-туристичний об’єкт, розташований в екологічно чистій зоні Карпат. На території санаторію є свердловини, що дають мінеральну воду типу “Миргородська”, “Моршинська”, “Трускавецька”, “Нафтуся”. Санаторний корпус розрахований на 150 місць загальною площею 3 154 м².

Отже, концептуальні плани розвитку Долинського району Івано-Франківської області потребують переорієнтації. Адміністрація району, взявши курс на поглиблене використання туристично-ресурсного потенціалу регіону, повинно інформувати суспільство, рекламувати туристичні ресурси району для залучення туристів і інвесторів. Як видно з таблиці, навіть за теперішньої інфраструктури при 100 % заповненні закладів розміщення, надходження можуть перевищити 65 млн грн на рік. А якщо відновити роботу закритих санаторіїв, туристичних баз і комплексів, можна суттєво збільшити надходження в місцевий бюджет. Не слід забувати і про впровадження нових туристичних комплексів і туристичних маршрутів.

1. *Гілецький Й. Р.* Географія Івано-Франківської області. – Львів: ВНГЛ–Класика, 2003. – 165 с.
2. *Нечалюк Л.І., Телеш Н.О.* Готельно-ресторанний бізнес: Менеджмент: Навчальний посібник.– К.: Центр навчальної літератури, 2003.-348 с.
3. *Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І.* Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник.–Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2003.– 360 с.
4. *Долгопола Г.* Рекреаційні ресурси Івано-Франківщини // Наук. вісн. [ІМЕ] – 2000. –№ 2. – 96 с.

TOURISM RESOURCES OF DOLYNA DISTRICT OF IVANO-FRANKIVSK REGION

Volodymyr Monastyrskyu

*Ivan Franko National University of Lviv
vul. Universytetska 1, Lviv 79000, Ukraine, tel. (032) 239-46-03*

The problems of use of tourism and recreational potential of Dolyna District of Ivano-Frankivsk Region are discussed. The recreational potential of district and economic efficiency of tourism industry are characterized.

Key words: tourism, tourism industry, tourism and recreational potential

*Стаття надійшла до редколегії 21.02.2008
Прийнята до друку 22.06.2008*